

Полковник МЕЛЬНИК: «Уроки Чорнобиля засвоєні добре...»

Закони бойового побратимства малослівні, зате глибокі змістом і дійовою суттю. Дорогою до Чорнобиля начальник управління пожежної охорони УВС Київської області полковник внутрішньої служби Василь Мельник розпочав нашу розмову не з відповіді на ті запитання, які я намітив. Замислившись, він сказав:

— В Іванкові живуть батьки Віктора Кібенка, Героя Радянського Союзу, Микола Кузьмич дуже хворий, у нього невиліковна недуга. Ми ось виділили трохи грошей, відвеземо, відвідаємо нашого товариша.

Ми завітали до хати Кібенків, коли батько героя доживав полічені дні. Проїздили біля пам'ятника безстрашному пожежникові в центрі міста, біля меморіальної стели, встановленої на початку вулиці імені Кібенка... А в хаті нас зустріли дві заплакані жінки: мати героя, Ірина Йосипівна, та його бабуся. Батько, Микола Кузьмич, лежав серед просторої кімнати, повної світла і жіночого піклування. Всі слова про героїзм відступали на задній план, залишалися в серці туга й біль.

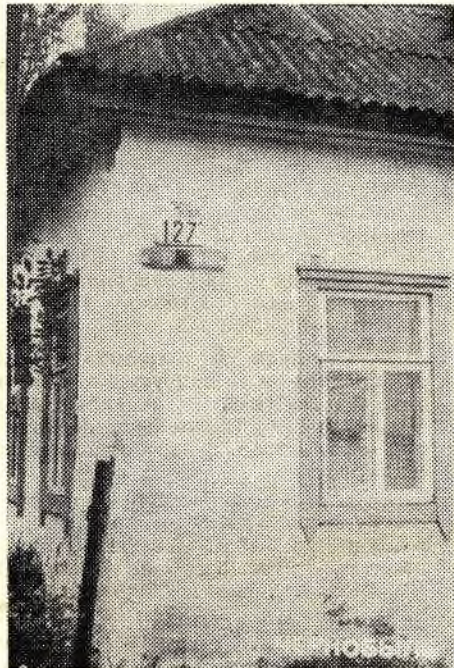
Кімната Віктора, хоча й маленька, зате любовно прибранна. В центрі —

журнальний столик, на якому стоїть ваза із зображенням відкритого, привітного обличчя. Багато квітів. Книжкова полиця з його улюбленими томками. А ще Ірина Йосипівна показала нам гору листів, які раніше надходили звідусюди... На стіні — великий портрет, чорно-білий, де погляд юнака зовсім інший — суворий, рішучий (чомусь порівнялося в пам'яті з відомою картиною історика Яворницького «Козак у бою»).

Плакали жінки від невітшного горя, слези бриніли в усіх на очах. Микола Кузьмич тримався, як міг, навіть посміхався. Відчувалося, що прощалася з друзями, з життям мужня людина, батько героя, спадковий пожежник династії Кібенків.

Ми поверталися вулицею Кібенка... Було до болю шкода що спокій цієї вулиці не розпанахає гудіння парубоцької «Яви» Віктора Кібенка, якою він поїхав на останнє в житті чергування в ніч аварії, поїхав у безсмертя... Затє дорогою міста їхали підводи, ходили дорослі й діти. І завдяки йому... Бо своїм життям він перекрив дорогу стихії.

За вікном машини — зона відчуження. Але й сюди повертаються лю-

ди, щоб жити і працювати. Їх називають самоселами. Проте справжнє життя зони визначають не вони, а ті, хто з почуття обов'язку спокійно і ритмічно працює на всіх відповідальних, життєдіяльних об'єктах. Як не парадоксально, але серцем зони зали-

шається ЧАЕС. Хоча це серце хворе і функціонує тільки наполовину. Важко уявити, що станеться з цією землею, з будівлями, та й з самою станцією після того, як її закриють.

Кажуть, що в такий спосіб начебто буде вирішена проблема екології Дніпра. Ой, леле... А хто ж закриє Смоленську атомну електростанцію, що збудована на Дніпрі, або Курську, яка використовує води притоки Десни — річки Сейму? А ген неподалік від рубежів України — Ігналінська атомна електростанція (Литва). На кожній з них функціонують горезвісні реактори РБМК. Здоровий глузд підказує: не вирішиться екологічна проблема одним лише закриттям ЧАЕС. І якщо з недовірою ставимось до висновків своїх експертів, то чому б не прислухатись до зарубіжних? Ось, приміром, представник німецької фірми «Браншульц» Ернст Ахилес провів на ЧАЕС міжнародну незалежну експертизу і дійшов висновку, що рівень захисту й надійності працюючих реакторів ЧАЕС не нижчий, ніж на інших станціях, де функціонують такі ж реактори. А всього їх ще працює 18, — поряд з кордонами України. Тим часом провідні спеціалісти ЧАЕС і столиці присіплю вивчають стан надійності станції, її пожежної безпеки. Вони до останньої миті чесно й сумлінно працюватимуть на своїх робочих місцях, вкладаючи в життєдіяльність станції набуті знання. І тому наша подальша розмова з полковником Мельником розвивалася в руслі тих аспектів діяльності пожежників, що стосуються самої ЧАЕС і об'єкта «Укриття».

— Нині на ЧАЕС працює комісія управління пожежної охорони, —

„Уроки Чорнобиля засвоєні добре...“

(Закінчення. Початок на 1 стор.)

розповідає полковник Мельник, — очолює її начальник відділу нашого управління полковник Бондаренко. До складу комісії увійшли інженерно-технічний персонал нашого управління, а також адміністрація ЧАЕС. Мета — детальне обстеження всіх об'єктів на території ЧАЕС та поза її межами для встановлення надійності і протипожежного стану. Такі обстеження ми робимо двічі на рік.

— Як же здійснюється пожежна охорона на самій ЧАЕС?

— На території станції діє спеціалізований загін протипожежної охорони ВПЧ-2, який охороняє всі об'єкти ЧАЕС. Інспектори щоденно все обстежують, принагідно виявляють порушення і контролюють, як усунути попередні.

— Як би ви охарактеризували стан пожежної безпеки на станції?

— Нас він непокоїть, хоча критичних моментів немає. Комісія виявляє незначні недоліки, які відразу ж усуваються.

— Тобто адміністрація правильно реагує на результати діяльності комісії? А як вона піклується про ваш загін?

— ВПЧ-2 повністю утримується коштами Міненерго і ЧАЕС. Всі питання — побутові, ті, що стосуються техніки, дирекція вирішує миттєво. Загін забезпечено сімома пожежними автомобілями — від повітряно-пінного гасіння до 57-метрового підіймача італійської фірми «Челла».

— Оскільки до закриття станція залишатиметься прибутковим об'єктом для держави, то, очевидно, в адміністрації є можливості подбати і про автоматизовані засоби гасіння пожеж?

— Автоматичні засоби гасіння станції були змонтовані ще в період її будівництва. Всі об'єкти обладнані автоматичними засобами пожежогашіння. Періодично їх поновлюють, за ними ведеться постійний контроль.

— Отже, ефективність дії загону на випадок загоряння доведена до максимуму?

— Звичайно. Сигнал від загоряння чи від пожежі на електростанції надходить одночасно в приміщення пожежної частини, де цілодобово ведеться

чергування, і на диспетчерський пункт атомної електростанції. За цим сигналом особовий склад загону одразу ж починає діяти. Найбільшою пожежею за весь післяварійний період було загоряння в ніч на 11 листопада 1991 року в машинному залі другого енергоблока. Спрацювали автоматичні засоби пожежогашіння. До приїзду підрозділу пожежної охорони персонал станції вже гасив вогонь. Як відомо, після тої пожежі другий енергоблок перестав функціонувати. Це питання розглядалося Верховною Радою України, де роботу наших пожежників було оцінено позитивно. Вогонь не поширився на перший і третій енергоблоки. Уроки пожеж на ЧАЕС засвоєно ґрунтовно.

— А що сталося в січні?

— То було рядове загоряння. На незначній площі вентиляційного приміщення 4-го енергоблоку. Горіли конструкції шпальних кліток. Спільними силами загону, персоналу станції пожежу ліквідували.

— Чи досконалі засоби персонального захисту пожежників?

— До комплекту персонального захисту пожежника входить кисневий костюм, а також засіб захисту органів дихання. Це вітчизняні ізолюючі протигази. Вони якісні. Є в нас і дозиметрична служба. Її працівники виїжджають разом з особовим складом і на тренування, і на пожежі. Костюмів, які б надійно захищали від радіонуклідів і радіаційного опромінення, у світовій практиці поки немає. Їх мають тільки космонавти, і то лише для умов невагомості. Я відвідав пожежні підрозділи Великобританії і переконався, що суперкостюмів немає і в них. Наші науковці розробляють нову форму, яка б одяг частково захищала від радіації.

— У музеї при вашому управлінні, тобто в нині уже відомому Музеї пам'яті Чорнобиля, бачив костюми, в яких гасили пожежу на ЧАЕС, а також подаровані Маргарет Тетчер. Що в цьому одязі спільного і що відмінного?

— 1986 року Маргарет Тетчер передала нашим пожежникам 20 комплектів. Та вони не захищають від радіації, тільки від пилу, води й вогню.

...Машина вже під'їжджала до споруди ЧАЕС з чорною плямою саркофага. Василь Петрович пригадував,

як в ніч на 26 квітня 1986 року разом з караулами Правика, Кібенка він брав участь у ліквідації вогню. Біля станції знову червоно бовваніли пожежні машини. По радіоз'язку пролунав сигнал тривоги. Обслуgmtя миттю приступила до виконання своїх обов'язків. На місце проведення навчання прибувала пожежна техніка з Чорнобиля, Славутича, Поліського та Іванкова. Начальник зміни станції передав сигнал тривоги персоналу чергової зміни. Чіткість, злагодженість, професіоналізм — поняття, що вже стали банальними штампами в пресі, наче наново народжувалися у олімпіадних діях пожежних команд.

Після успішного завершення навчання я знову звернувся до полковника Мельника:

— Пане полковнику, яку оцінку дасте діям ваших підрозділів і рівню навчань?

— Все було заплановане за складною програмою. Але підрозділи та персонал станції діяли вміло, професійно.

...З часом доля станції буде остаточно вирішена. Але ще довго залишатимуться на своїх робочих місцях її персонал та всі служби пожежної охорони. Ще не раз лунатиме сигнал тривоги і, можливо, не лише навчальної... Щоб із-за цих стін ніколи більше не вирвалося лихо, несуть бойову варту пожежники.

Микола СИМАЧ.

Из цикла «Зона» Фото на 1 стор. Георгія ОВСІЕНКА.